

Paasnacht of Pasen (16 of 17 april 2022)

Elk jaar worden we tijdens de paaswake uitgenodigd om onze doopbeloften te hernieuwen. Liefst gebeurt dit in aansluiting op de doop van één of meerdere personen: de paaswake is immers hét geschikte moment om nieuwe christenen op te nemen in de kerkgemeenschap. De doopliturgie en de hernieuwing van de doopbeloften vormen het derde grote deel van de paaswake (na de opening met de wijding van het vuur en de ontsteking van de paaskaars en de uitgebreide woorddienst). Het missaal voorziet volgend verloop, indien er doopsels gebeuren (zie *Zondagsmissaal*, 1993, pp. 175-184):

1. Processie van de voorganger, de doopkandidaten, peters en meters, en de misdienaars, naar de doopvont (of naar een goed zichtbaar waterbekken). De paaskaars wordt voorop meegedragen.

2. Ondertussen wordt de litanie van de heiligen gezongen.

3. Zegening van het doopwater

4. Ritus van doop (met verzaking, geloofsbelijdenis, onderdompeling of begieting met water, zalving met chrisma, overreiking van het witte doopkleed en de doopkaars) en (eventueel) vormsel

5. Hernieuwing van de doopbeloften

Als er meerdere dopelingen zijn, kan de hernieuwing van de doopbeloften ook geïntegreerd worden in de doopritus en onmiddellijk aansluiten bij de verzaking en geloofsbelijdenis van de doopkandidaten.

De hernieuwing van de doopbeloften herneemt dezelfde vragen die aan de doopkandidaten worden gesteld. Driemaal klinkt het antwoord: 'Ja, dat beloof ik.' Onmiddellijk daarna volgt de drievoudige belijdenis dat we geloven in God, Vader, Zoon en Geest. Driemaal klinkt dan: 'Ja, ik geloof'. In dit rituele moment wordt de dynamiek van Pasen en van het doopsel kernachtig samengevat: we keren ons af van het kwaad en de duisternis om ons te wenden naar het goede, naar de liefde van God en het licht dat Hij schenkt.

Bij het begin van dit plechtige moment staan allen op (we vieren dat we met Christus verrezen zijn!) en de kaarsen die aan het begin van de wake werden uitgedeeld worden opnieuw ontstoken met licht van de paaskaars. De tekst luidt als volgt:

V. In deze hoogheilige paasnacht, broeders en zusters,
herdenken wij de dood en de begrafenis van onze Heer Jezus Christus,
en vieren wij met grote vreugde zijn glorievolle verrijzenis.
Daarom willen wij de beloften van ons heilig doopsel vernieuwen.
Wij hebben toen verzaakt aan de macht van het kwaad

en aan al wat in de wereld vijandig is aan God,
en de belofte afgelegd
God in de Kerk trouw te willen dienen.
Nu vraag ik u opnieuw:

1. Beloofst gij u te allen tijde
te verzetten tegen kwaad en onrecht
om in vrijheid te leven als volk van God?

Allen: Ja, dat beloof ik.

2. Beloofst gij u te verzetten
tegen de bekoring van zonde en onrecht,
zodat het kwaad zich niet meester maakt van u?

Allen: Ja, dat beloof ik.

3. Beloofst gij de Heer uw God te dienen
en naar het voorbeeld van Christus uw naaste te beminnen?

Allen: Ja, dat beloof ik.

1. Geloofst gij in God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde?
Allen: Ja, ik geloof.

2. Geloofst gij in Jezus Christus, zijn enige Zoon, onze Heer,
geboren uit de Maagd Maria,
die geleden heeft, gestorven en begraven is,
die uit de dood is opgestaan
en zit aan Gods rechterhand?
Allen: Ja, ik geloof.

3. Geloofst gij ook in de Heilige Geest,
de heilige katholieke Kerk,
de gemeenschap van de heiligen,
de vergiffenis van de zonden,
de verrijzenis van het lichaam
en het eeuwig leven?
Allen: Ja, ik geloof.

Na deze hernieuwing van de doopbeloften volgt nog de voorbede. Na de afsluiting daarvan maakt de voorganger een rondgang door de kerk en besprenkelt hij de gelovigen met het nieuwe doopwater, terwijl de gemeenschap een danklied zingt.

Enkele suggesties bij de viering:

- De paaswake is hét hoogtepunt van het liturgisch jaar en vraagt dus bij uitstek een goede voorbereiding van alle medewerkers. Zeker als er doopkandidaten zijn, is een voorafgaande repetitie noodzakelijk. Alleen dan zal de viering vlot en zonder haperingen verlopen en zullen de dopelingen zich meer op hun gemak voelen en met meer aandacht de viering kunnen beleven.
- De zeggingskracht van een viering komt niet allereerst voort uit de teksten die weerklinken, maar uit het harmonische samengaan van woord en gebaar, van muziek en zang, en de schoonheid van gebruikte voorwerpen en symbolen. Het is dus echt geen overbodige luxe om bij de voorbereiding van de paaswake extra aandacht te besteden aan:

- De schikking van het liturgisch centrum, met een centrale plaats voor de paaskandelaar.
- De schikking van de stoelen van de doopkandidaten, hun familie en peters en meters.
- Proper altaarlinnen en mooi liturgisch vaatwerk.
- Mooie liturgische gewaden.
- Passende bloemversiering en verlichting.
- De properheid van de doopvont en het water dat gebruikt wordt.
- Voldoende chrisma in een proper chrisatorium.
- Mooie doopkaarsen en kandelaars om de kaarsen na de doopritus op te plaatsen.
- Een goede invulling van het ‘witte doopkleed’: bij volwassenen gebruikt men vaak een witte sjaal. Die is liefst voldoende groot en mooi van stof.
- Properheid van het watervat dat gebruikt wordt bij de besprenkeling. Verse palmtakken zijn mooier dan een versleten kwispel ...

- De processie aan het begin van de doopliturgie brengt niet alleen dynamiek in de viering: ze beeldt ook symbolisch uit dat ‘gedoopt worden’ betekent: ‘samen met broeders en zusters in het geloof de levensweg delen.’ Dat wordt nog versterkt als men ondertussen de litanie van de heiligen zingt: we roepen de hulp in van allen die ons in het geloof zijn vorgegaan.
- Gedoopt worden is een bron van vreugde, niet alleen voor de nieuwgedoopten, maar voor de hele gemeenschap. Daarom is het belangrijk om tijdens de besprenkeling met doopwater een eenvoudig lied te kiezen, waar iedereen aan kan deelnemen ... en om het ook vreugdevol te zingen! Het missaal suggereert ZJ 402 (Zingt voor de Heer een nieuw gezang), maar men kan ook een passende canon kiezen, zoals ZJ 30b (Loof, zing en prijs de Heer) of ZJ 30e (Christus is in ons de bron).
- Als er meerdere dopelingen zijn, kan de gemeenschap na elk doopsel een kort en krachtig ‘Amen’ of ‘Alleluia’ zingen.